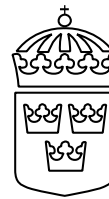

Regeringens proposition

2023/24:83

Ersättning för höga sjuklönekostnader upphör

Prop.
2023/24:83

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 7 mars 2024

Elisabeth Svantesson

Anna Tenje
(Socialdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen att bestämmelserna om ersättning för höga sjuklönekostnader i lagen (1991:1047) om sjuklön ska upphävas. Bestämmelserna föreslås upphöra att gälla vid utgången av juni 2024. Äldre bestämmelser föreslås fortfarande gälla i fråga om kostnader för sjuklön som har redovisats i arbetsgivardeklarationer t.o.m. redovisningsperioden juni 2024.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Lagtext	5
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön	5
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.....	7
2.3	Förslag till lag om upphävande av lagen (2014:1475) om kreditering på skattekonto av ersättning för sjuklönekostnader.....	10
3	Ärendet och dess beredning	11
4	Gällande regelverk	11
4.1	Sjuklön	11
4.2	Ersättning för höga sjuklönekostnader	12
4.2.1	Gällande bestämmelser.....	12
4.2.2	Tillfälliga bestämmelser under pandemin	12
4.2.3	Handläggningen av ärenden	13
4.3	Särskilt högriskskydd	13
5	Ersättning för höga sjuklönekostnader upphör.....	14
5.1	Ersättningen för höga sjuklönekostnader tas bort.....	14
5.2	Följdändringar i andra lagar	19
5.3	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	19
6	Konsekvenser.....	21
6.1	Konsekvenser för företag	21
6.1.1	Kostnader för sjuklön.....	21
6.1.2	Sjuklönekostnader på branschnivå	22
6.1.3	Ersättning för sjuklönekostnader april– december 2022	24
6.1.4	Sammanfattande bedömning av konsekvenser för företag	25
6.2	Konsekvenser för myndigheter.....	27
6.2.1	Försäkringskassan	27
6.2.2	Skatteverket	27
6.2.3	Övriga konsekvenser för den statliga sektorn	28
6.3	Konsekvenser för kommuner och regioner	28
6.4	Offentligfinansiella konsekvenser	28
6.5	Konsekvenser för jämställdhet	29
6.6	Felaktiga utbetalningar	29
6.7	Övriga konsekvenser	30
7	Författningskommentar.....	30
7.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön.....	30

7.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.....	31	Prop. 2023/24:83
7.3	Förslaget till lag om upphävande av lagen (2014:1475) om kreditering på skattekonto av ersättning för sjuklönekostnader.....	32	
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Utfasning av ersättning för höga sjuklönekostnader	33	
Bilaga 2	Promemorians lagförslag	34	
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	40	
Bilaga 4	Lagrådets yttrande	41	
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 7 mars 2024	42	

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om upphävande av lagen (2014:1475) om kreditering på skattekonto av ersättning för sjuklönekostnader.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1991:1047) som sjuklön¹
dels att 2 a och 17–17 e §§ ska upphöra att gälla,
dels att rubrikerna närmast före 2 a och 17 §§ ska utgå,
dels att 26 och 28 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

26 §²

I fråga om Försäkringskassans handläggning av ärenden enligt 10, 11, 13, 14, 16, 17, 17 d och 20 §§ samt 24 § andra stycket och 27 § andra stycket tillämpas följande föreskrifter i socialförsäkringsbalken:

- 107 kap. 9 och 10 §§ om förbud mot utmätning och överlåtelse,
- 107 kap. 12 § om preskription,
- 108 kap. 2, 11 och 22 §§ om återbetalningsskyldighet,
- 108 kap. 15, 16, 19 och 21 §§ om ränta,
- 110 kap. 13 § och 31 § första stycket samt 115 kap. 4 § om skyldighet att lämna uppgifter,
- 110 kap. 14 § 1 och 2 om utredningsåtgärder,
- 110 kap. 39 och 42 §§ om undantag från sekretess,
- 110 kap. 52 § första stycket 2 och andra stycket samt 53 § om indragning eller nedsättning av ersättning,
- 112 kap. 2 och 3 §§ samt 108 kap. 10 § om interimistiska beslut.

28 §³

De föreskrifter om omprövning och ändring av Försäkringskassans beslut som finns i 113 kap. 3–9 §§ socialförsäkringsbalken ska tillämpas på motsvarande sätt i fråga om

¹ Senaste lydelse av

2 a § 2020:190

17 § 2014:1476

17 a § 2014:1476

17 b § 2014:1476

17 c § 2014:1476

17 d § 2014:1476

17 e § 2014:1476

rubriken närmast före 2 a § 2020:190

rubriken närmast före 17 § 2010:421.

² Senaste lydelse 2014:1476.

³ Senaste lydelse 2014:1476.

– beslut enligt 10 eller 13 §, 14 § andra meningen, 16, 17, 17 d eller 20 § eller 24 § andra stycket, *samt*
– beslut att inte *avge* yttrande enligt 27 § andra stycket.

Vidare ska föreskrifterna i 113 kap. 10–17, 19, 20 och 21 §§ socialförsäkringsbalken om överklagande av Försäkringskassans eller domstols beslut tillämpas på motsvarande sätt i fråga om beslut enligt 10 § första stycket 2, 13 §, 14 § andra meningen, 16, 17, 17 d eller 20 § eller 24 § andra stycket.

I övrigt får Försäkringskassans beslut enligt denna lag inte överklagas.

– beslut enligt 10 eller 13 §, 14 § andra meningen, 16 eller 20 § eller 24 § andra stycket, *och*

– beslut att inte *lämna* yttrande enligt 27 § andra stycket.

Vidare ska föreskrifterna i 113 kap. 10–17, 19, 20 och 21 §§ socialförsäkringsbalken om överklagande av Försäkringskassans eller *en* domstols beslut tillämpas på motsvarande sätt i fråga om beslut enligt 10 § första stycket 2, 13 §, 14 § andra meningen, 16 eller 20 § eller 24 § andra stycket.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för kostnader för sjuklön som har redovisats i arbetsgivardeklarationer till och med redovisningsperioden juni 2024.

3. I fråga om ersättning för kostnader för sjuklön som har redovisats i arbetsgivardeklarationer för redovisningsperioderna januari–juni 2024 gäller andra–fjärde styckena.

I stället för vad som anges i den upphävda 17 § ska en arbetsgivare vars kostnader för sjuklön, inklusive därpå belöpande avgifter och skatt, under den aktuella sexmånadersperioden överstiger en viss del av arbetsgivarens totala lönekostnader, inklusive därpå belöpande avgifter och skatt, med den begränsning som följer av den upphävda 17 a §, få ersättning med högst 125 000 kronor för överskjutande del av sjuklönekostnaden enligt tredje stycket.

Ersättning för sjuklönekostnaden lämnas till den del kostnaden överstiger

– 0,5 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad uppgår till högst 1 500 000 kronor för sexmånadersperioden,

– 0,9 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 1 500 000 men inte 3 miljoner kronor för sexmånadersperioden,

– 1,2 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 3 men inte 6 miljoner kronor för sexmånadersperioden,

– 1,3 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 6 men inte 10 miljoner kronor för sexmånadersperioden, och

– 1,5 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 10 miljoner kronor för sexmånadersperioden.

I stället för vad som anges i den upphävda 17 a § ska, i fråga om ersättning som avser perioden januari–juni 2024, ersättningen minska med det belopp Försäkringskassan har betalat ut till en arbetsgivare enligt 16 §, om utbetalningen har gjorts under perioden januari–juni 2024.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 1 och 4 §§ och 2 kap. 2 och 3 §§ lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §²

Denna lag tillämpas vid behandling av personuppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet och i verkets handläggning enligt lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter, lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete, *lagen (1991:1047) om sjuklön* och lagen (2020:548) om omställningsstöd samt vid handläggning av sådant stöd som avses i lagen (2023:230) om förfarande för elstöd till företag, om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om uppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

Denna lag tillämpas vid behandling av personuppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet och i verkets handläggning enligt lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter, lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete och lagen (2020:548) om omställningsstöd samt vid handläggning av sådant stöd som avses i lagen (2023:230) om förfarande för elstöd till företag, om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om uppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

Bestämmelserna i 4–6 och 8 §§ samt 2 kap. gäller även vid behandling av uppgifter om juridiska personer och avlidna.

4 §³

Uppgifter får behandlas för att tillhandahålla information som behövs hos Skatteverket för

1. fastställande av underlag för samt bestämmande, redovisning, betalning och återbetalning av skatter och avgifter,
2. bestämmande av pensionsgrundande inkomst,
3. fastighetstaxering,
4. revision och annan analys- eller kontrollverksamhet,

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2003:670.

² Senaste lydelse 2023:231.

³ Senaste lydelse 2023:231.

5. tillsyn samt lämplighets- och tillståndsprövning och annan liknande prövning,

6. handläggning

a) enligt lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter,

b) av andra frågor om ansvar för någon annans skatter och avgifter,

c) enligt lagen (2015:912) om automatiskt utbyte av upplysningar om finansiella konton och 22 b kap. skatteförfarandelagen (2011:1244),

d) enligt lagen (2017:182) om automatiskt utbyte av land-för-land-rapporter på skatteområdet och 33 a kap. skatteförfarandelagen,

e) enligt 33 b kap. skatteförfarandelagen,

f) enligt lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete och lagen (2020:548) om omställningsstöd samt handläggning av sådant stöd som avses i lagen (2023:230) om förfarande för elstöd till företag, och

g) enligt lagen (2022:1681) om plattformsoperatörers inhämtande av vissa uppgifter på skatteområdet, lagen (2022:1682) om automatiskt utbyte av upplysningar om inkomster genom digitala plattformar och 22 c kap. skatteförfarandelagen,

7. fullgörande av ett åliggande som följer av ett för Sverige bindande internationellt åtagande,

8. hantering av underrättelser från arbetsgivare om anställning av utlänningar som avses i lagen (2013:644) om rätt till lön och annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige,

8. hantering av underrättelser från arbetsgivare om anställning av utlänningar som avses i lagen (2013:644) om rätt till lön och annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige, *och*

9. hantering av uppgifter om sjuklönekostnad, *och*

10. tillsyn, kontroll, uppföljning och planering av verksamheten.

9. tillsyn, kontroll, uppföljning och planering av verksamheten.

2 kap.

2 §⁴

I databasen får uppgifter behandlas om personer som omfattas av verksamhet enligt 1 kap. 4 § 1–9 och 4 a §. Uppgifter om andra personer får behandlas om det behövs för handläggningen av ett ärende.

I databasen får uppgifter behandlas om personer som omfattas av verksamhet enligt 1 kap. 4 § 1–8 och 4 a §. Uppgifter om andra personer får behandlas om det behövs för handläggningen av ett ärende.

3 §⁵

För de ändamål som anges i 1 kap. 4 och 4 a §§ får följande uppgifter behandlas i databasen:

1. en fysisk persons identitet, medborgarskap, bosättning och familjeförhållanden,

⁴ Senaste lydelse 2023:639.

⁵ Senaste lydelse 2023:639.

2. en juridisk persons identitet, säte, ägarförhållanden samt firma-tecknare och andra företrädare,

3. registrering för skatter och avgifter,

4. underlag för fastställande av skatter och avgifter,

5. bestämmande av skatter och avgifter,

6. underlag för fastighetstaxering,

7. revision och annan kontroll av skatter och avgifter,

8. uppgifter som behövs för handläggning enligt lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter,

9. avgiftsskyldighet till ett registrerat trossamfund och medlemskap i fackförening,

10. yrkanden och grunder i ett ärende,

11. beslut, betalning, redovisning och övriga åtgärder i ett ärende,

12. uppgifter som behövs vid hantering av underrättelser från arbetsgivare om anställning av utlänningar som avses i lagen (2013:644) om rätt till lön och annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige, *och*

13. uppgifter som behövs för handläggning enligt lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete eller lagen (2020:548) om omställningsstöd eller för handläggning av sådant stöd som avses i lagen (2023:230) om förfarande för elstöd till företag, *och*

14. uppgifter om sjuklöne-kostnad.

I databasen får även andra uppgifter behandlas som behövs för fullgörande av ett åliggande som följer av ett för Sverige bindande internationellt åtagande.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter som får behandlas i databasen enligt första stycket.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för uppgifter om sjuklönekostnad som avser tid före ikraftträdandet.

2.3 Förslag till lag om upphävande av lagen (2014:1475) om kreditering på skattekonto av ersättning för sjuklönekostnader

Häri genom föreskrivs att lagen (2014:1475) om kreditering på skattekonto av ersättning för sjuklönekostnader ska upphöra att gälla.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.
2. Den upphävda lagen gäller fortfarande för sjuklönekostnader som avser tid före ikraftträdandet.

3 Ärendet och dess beredning

I budgetpropositionen för 2024 aviserade regeringen att rätten att få ersättning för höga sjuklönekostnader ska avskaffas (prop. 2023/24:1 utg.omr. 10 avsnitt 2.8 och 2.9.7). Inom Socialdepartementet har promemorian Utfasning av ersättning för höga sjuklönekostnader tagits fram (S2023/02799). En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissvaren finns tillgängliga i Socialdepartementet (S2023/02799).

I propositionen behandlas promemorians förslag.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 8 februari 2024 att inhämta Lagrådets yttrande över lagförslag som överensstämmer med lagförslagen i denna proposition. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 4*. Lagrådet lämnade förslagen utan erinran.

4 Gällande regelverk

4.1 Sjuklön

Enligt lagen (1991:1047) om sjuklön, här benämnd sjuklönelagen, har en arbetstagare rätt att vid sjukdom behålla lön och andra anställningsförmåner (sjuklön). Sjuklöneperioden omfattar de första fjorton kalenderdagarna i sjukperioden. Sjuklönen motsvarar 80 procent av den lön och andra anställningsförmåner som arbetstagaren skulle ha fått om hon eller han hade arbetat. Från sjuklönen ska ett karensavdrag göras som uppgår till 20 procent av den genomsnittliga veckoersättningen i form av sjuklön.

För att en sjuklöneperiod ska inledas krävs att arbetsförmågan är nedsatt på grund av sjukdom och att arbetstagaren avhåller sig från förvärvsarbete. Vidare krävs att arbetstagaren skulle ha arbetat om hon eller han inte hade blivit sjuk. Rätten till sjuklön är begränsad för personer som har tidsbegränsade anställningar. Om den avtalade anställningstiden är kortare än en månad, inträder inte rätten till sjuklön förrän arbetstagaren har påbörjat anställningen och arbetat fjorton kalenderdagar i följd. Vid beräkningen av kvalifikationstid ska tidigare anställningar hos samma arbetsgivare räknas med, om det inte har gått mer än 14 kalenderdagar mellan anställningarna.

4.2 Ersättning för höga sjuklönekostnader

4.2.1 Gällande bestämmelser

Den 1 januari 2015 infördes en ny förmån – ersättning för höga sjuklönekostnader. Den innebär att arbetsgivare kan få ersättning från staten för sjuklönekostnader som överstiger en viss andel av deras totala lönekostnad (prop. 2014/15:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor avsnitt 7.4). Ersättning för sjuklönekostnaden lämnas till en arbetsgivare till den del kostnaden överstiger

- 0,5 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad uppgår till högst 3 miljoner kronor årligen,
- 0,9 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 3 men inte 6 miljoner kronor årligen,
- 1,2 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 6 men inte 12 miljoner kronor årligen,
- 1,3 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 12 men inte 20 miljoner kronor årligen, och
- 1,5 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 20 miljoner kronor årligen.

Beloppsnivåer och procentsatser är valda så att de mindre arbetsgivarna gynnas. Det finns ett tak på 250 000 kronor per arbetsgivare och år, vilket begränsar ersättningen för stora arbetsgivare.

Följande exempel kan belysa vilka summor ett litet företag kan få i ersättning ett år. Ett företag har fyra anställda som alla har en månadslön om 30 000 kronor. De anställda antas i genomsnitt ha 6 sjuklönedagar under året per person (exklusive dagar med karensavdrag). Företagets totala sjuklönekostnader uppgår därmed till ca 35 000 kronor inklusive arbetsgivaravgifter, vilket innebär att sjuklönekostnaderna i relation till de totala lönekostnaderna uppgår till knappt 2 procent. Företaget får ersättning till den del sjuklönekostnaderna överstiger 0,5 procent av de totala lönekostnaderna, vilket innebär att ersättningen i detta exempel skulle uppgå till ca 25 000 kronor.

4.2.2 Tillfälliga bestämmelser under pandemin

Under covid-19-pandemin vidtogs omfattande åtgärder för att minska pandemins effekter på enskilda och samhället. Bland annat infördes tillfälliga bestämmelser för ersättning för höga sjuklönekostnader i den numera upphävda förordningen (2020:195) om vissa sjukpenningförmåner med anledning av sjukdomen covid-19. För perioden april–juli 2020 innebar detta att arbetsgivare fick ersättning från staten för hela sjuklönekostnaden utan beloppsbegränsning. Från och med augusti 2020 begränsades ersättningen till arbetsgivare till att endast gälla högre sjuklönekostnader än vad som kunde anses som normalt. Detta innebar i praktiken att tröskeln för när ersättning skulle lämnas var lägre än i de ordinarie bestämmelserna i sjuklönelagen (prop. 2019/20:132, bet. 2019/20:FiU51, rskr. 2019/20:201 och prop. 2019/20:167, bet. 2019/20:FiU60, rskr. 2019/20:294). De tillfälliga bestämmelserna förlängdes i omgångar och upphörde vid utgången av september 2021.

När smittspridningen och belastningen på vården åter ökade kraftigt återinfördes de tidigare bestämmelserna den 7 februari 2022 genom den numera upphävda förordningen (2022:79) om vissa sjukpenningförmåner med anledning av sjukdomen covid-19. Bestämmelserna gällde retroaktivt fr.o.m. december 2021 t.o.m. utgången av mars 2022 (prop. 2021/22:86, bet. 2021/22:FiU16, rskr. 2021/22:139).

4.2.3 Handläggningen av ärenden

Handläggningen av ersättningen för höga sjuklönekostnader är till stora delar automatiserad. De uppgifter som ligger till grund för handläggningen rapporteras in till Skatteverket månatligen genom arbetsgivardeklarationen. Skatteverket överför de inrapporterade uppgifterna till Försäkringskassan. Förmånen handläggs av Försäkringskassan och compensationen sker genom en kreditering på arbetsgivarens skattekonto enligt lagen (2014:1475) om kreditering på skattekonto av ersättning för sjuklönekostnader. Normalt sett görs en årlig beräkning av hur stor compensation varje arbetsgivare får kalenderåret efter det att uppgifterna kommit in.

I de flesta fall kan Försäkringskassan fatta beslut om ersättning enbart på grundval av uppgifter från Skatteverket genom ett automatiserat förfarande. I vissa fall kan Försäkringskassan dock behöva begära in uppgifter om anställdas personnummer, sjuklöneperioder, antal ersatta dagar, utbetald sjuklön och ersättning för anställda med särskilt högriskskydd för att kunna bedöma rätten till ersättning.

I lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet finns bestämmelser om att uppgifter om sjuklönekostnad får behandlas i beskattningsdatabasen. I förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet finns bestämmelser bl.a. om att Skatteverket till Försäkringskassan ska lämna uppgifter från beskattningsdatabasen i den utsträckning det behövs för Försäkringskassans beräkning av ersättning för sjuklönekostnader.

Av 17 d § sjuklönelagen och förordningen (2010:425) om ersättning för kostnader för sjuklön följer att arbetsgivare kan få förskott på ersättning för höga sjuklönekostnader om de har haft kostnader för sjuklön under kalenderåret och dessutom kan antas uppfylla villkoren för rätt till ersättning. Ansökan om förskott ska göras skriftligen hos Försäkringskassan på en fastställd blankett.

4.3 Särskilt högriskskydd

Arbetsgivare till en arbetstagare med beslut om särskilt högriskskydd kan enligt sjuklönelagen ansöka om ersättning för kostnader för utbetald sjuklön. Det särskilda högriskskyddet kan beviljas personer som på grund av kronisk sjukdom riskerar att få ett större antal sjukperioder eller en eller flera längre sjukperioder under en 12-månadersperiod. Skyddet omfattar även organdonatorer och personer som har haft aktivitetsersättning. Det är alltid arbetstagaren som ansöker om särskilt högriskskydd. Det särskilda

högriskskyddet ska förbättra arbetstagares situation på arbetsmarknaden genom att arbetsgivarens kostnader för deras sjukfrånvaro minskar.

Om en arbetsgivare samtidigt får ersättning från det särskilda högriskskyddet och ersättning för höga sjuklönekostnader samordnas ersättningarna genom att det belopp som betalats ut från högriskskyddet dras av från ersättningen för höga sjuklönekostnader (17 a § sjuklönelagen).

5 Ersättning för höga sjuklönekostnader upphör

5.1 Ersättningen för höga sjuklönekostnader tas bort

Regeringens förslag: Ersättningen till arbetsgivare för höga sjuklönekostnader ska tas bort.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ungefär hälften av remissinstanserna avstyrker eller ställer sig tveksamma till förslaget. Övriga remissinstanser, *bl.a. Tjänstemännens centralorganisation (TCO)*, har inga invändningar mot eller tar inte ställning till förslaget. Bland andra *Svenskt Näringsliv*, *Småföretagarnas riksförbund*, *Landsorganisationen i Sverige (LO)*, *Sveriges akademikers centralorganisation (Saco)*, *Myndigheten för delaktighet (MFD)* och *Funktionsrätt Sverige* avstyrker förslaget med motiveringen att det leder till ökad selektering på arbetsmarknaden. *Arbetsgivarverket* ställer sig tveksamt till förslaget och anser att det är bättre att ersättning för höga sjuklönekostnader finns kvar och i stället utvecklas. Liknande synpunkter lämnas av *Svenskt Näringsliv*, *Fremia*, *LO* och *Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys)*. *Svenskt Näringsliv*, *Företagarna* och *Brottsförebyggande rådet (Brå)* anser också att andelen felaktiga utbetalningar inom ersättningen för höga sjuklönekostnader inte är särskilt hög. *Lantbrukarnas riksförbund (LRF)* framför att socialavgifterna behöver sänkas om regeringen väljer att gå vidare med förslaget. *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU)* delar slutsatsen att nuvarande ersättningssystem för höga sjuklönekostnader innebär en risk för felaktiga utbetalningar.

Skälen för regeringens förslag

Systemet med ersättning för höga sjuklönekostnader ger negativa konsekvenser

Regeringen gör i budgetpropositionen för 2024 bedömningen att systemet med ersättning för höga sjuklönekostnader ger negativa konsekvenser. De relativt sett höga ersättningsnivåerna som gäller för mindre arbetsgivare riskerar att minska drivkrafterna att förebygga sjukfrånvaro på

arbetsplatser och att vidta åtgärder för att sjukskrivna anställda ska kunna återgå i arbete. Ersättningen är utformad på så sätt att sjuklönekostnader i vissa lägen ersätts helt av staten. Det är strukturellt problematiskt att kostnaden för anställdas sjukdom bärs av staten. Handläggningen är till stor del automatiserad för att minimera den administrativa bördan för arbetsgivarna. Det har lett till att kontrollmöjligheterna är begränsade, vilket i sin tur kan öka risken för felaktiga utbetalningar. Ersättning för höga sjuklönekostnader motsvarar endast en marginell del, ca 5 procent, av arbetsgivarnas samlade sjuklönekostnader. Bedömningen är att utebliven ersättning inte bör påverka företagen nämnvärt då det i de flesta fall rör sig om mindre summor (prop. 2023/24:1 utg. omr. 10 avsnitt 2.8 och 2.9.7).

Drivkrafter för en bättre arbetsmiljö

I promemorian lyfts flera negativa konsekvenser av ersättningen för höga sjuklönekostnader fram som kan motivera att den avskaffas. Exempelvis kan ersättningen minska arbetsgivares incitament att säkerställa en god arbetsmiljö som inte genererar sjukfrånvaro. Även incitamenten att vidta insatser för att sjukskrivna anställda ska kunna återgå i arbete kan minska och i vissa lägen kan insatser riskera att utebli helt.

Flera remissinstanser, bl.a. *Arbetsgivarverket* och *Svenskt Näringsliv*, för fram att arbetsgivare, utöver sjuklönen, har andra kostnader för anställdas sjukfrånvaro i form av produktionsbortfall, vikarier och den extra administration som en sjukfrånvaro orsakar. Arbetsgivare har därigenom starka incitament att förebygga sjukfrånvaro och ta tillvara arbetsförmåga. Svenskt Näringsliv påpekar också att sjukfrånvaron är lägre i mindre företag, vilket enligt föreningen skulle tyda på en god arbetsmiljö.

Regeringen instämmer i att mindre arbetsgivare som grupp har relativt sett låg sjukfrånvaro. Det kan hänga samman med att det finns flera kostnader förknippade med anställdas sjukfrånvaro som kan vara betungande för en mindre arbetsgivare att bära och att dessa arbetsgivare därför arbetar mer aktivt för att förebygga sjukfrånvaro. Som *Saco* påpekar så behöver den lägre sjukfrånvaron bland mindre arbetsgivare dock inte nödvändigtvis betyda att arbetsmiljön är betydligt bättre där. En hårdare selektion vid nyanställning skulle kunna vara ett annat skäl.

Regeringen kan också konstatera att mindre arbetsgivare inte är en homogen grupp. Bland dessa finns också arbetsgivare där sjukfrånvaron är hög och som sannolikt skulle behöva arbeta mer aktivt för att förhindra och förkorta sjukfrånvaro. Därför är det särskilt bekymmersamt att det i första hand är dessa arbetsgivare som gynnas av ersättningen och i vissa lägen får hela sin sjuklönekostnad ersatt av staten. Det sker när en arbetsgivares sjuklönekostnader överstiger en viss andel av deras totala lönekostnader (olika andelar gäller beroende på hur stor lönekostnaden är).

Överutnyttjande och fusk

Ett annat problem med ersättningen för höga sjuklönekostnader, som också lyfts i promemorian, är den automatiska hanteringen av ersättningen som visserligen minskar administrationen hos företagen, men samtidigt innebär en betydande risk för felaktiga utbetalningar. Riskerna för

felaktiga utbetalningar uppmärksammades redan i förarbetena till dagens reglering (Ds 2014:15 s. 61), men ansågs då kunna hanteras av Försäkringskassans kontrollverksamhet (prop. 2014/15:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor avsnitt 7.4).

Det finns flera skattningar av andelen felaktigheter i utbetalningar. I promemorian redovisas två av dem. Delegationen för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen (KUT-delegationen) har beräknat att 8,6 procent av utgifterna för förmånen 2016 var felaktiga. Försäkringskassan har skattat andelen fel som orsakats av arbetsgivare till 3,2 procent av den under 2021 utbetalda ersättningen. *Brå* anser att andelen felaktiga utbetalningar inte är anmärkningsvärt hög i förhållande till andra ersättningar och att det därmed inte kan sägas att ersättningen är extra utsatt. Även Svenskt Näringsliv och *Företagarna* anser att andelen felaktiga utbetalningar är liten.

Regeringen vill framhålla att det är svårt att bedöma omfattningen av felaktiga utbetalningar och att uppgifterna om risken för felaktigheter i utbetalningarna har varierat betydligt mellan olika undersökningar. De olika undersökningarna har också skilt sig åt när det gäller såväl metodologiskt upplägg som vad man har mätt. Som jämförelse kan nämnas att i Försäkringskassans analys Kvalitetsanalys för Ersättning för höga sjuklönekostnader avseende 2019 (Försäkringskassan 2020) uppskattades att mer än hälften av ärendena i förmånen kunde innehålla fel som innebar ett felaktigt utbetalt belopp. Det beräknade felaktiga beloppet i förhållande till totalt utbetalt belopp uppgick enligt analysen till ca 27 procent.

Regeringen kan konstatera att det nuvarande förenklade ansökningsförfarandet infördes i syfte att underlätta administrationen för arbetsgivare (prop. 2014/15:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor avsnitt 7.4.4). Utformningen av systemet innebär dock att riskerna för felaktiga utbetalningar blir höga, vilket både Riksrevisionen och Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) har beskrivit i olika granskningar (RiR 2023:16 och ISF rapport 2023:9). *IFAU* delar slutsatsen att nuvarande ersättningssystem för höga sjuklönekostnader innebär en risk för felaktiga utbetalningar.

Både ISF och Riksrevisionen har i sina granskningar lämnat rekommendationer till åtgärder som minskar risken för felaktiga utbetalningar. Saco anser att det är mer lämpligt att beakta dessa rekommendationer än att helt avskaffa förmånen. Svenskt Näringsliv och *Tillväxtanalys* anser att regeringen snarare bör vidta de åtgärder som Riksrevisionen föreslagit än att föreslå ett avskaffande. Arbetsgivarverket anser att systemet bör utvecklas så att antalet felaktiga utbetalningar minimeras.

Regeringen anser, liksom Riksrevisionen, att en ersättning som baseras på detaljerade uppgifter från arbetsgivare om anställdas sjukfrånvaro på individnivå i kombination med mer frekventa och omfattande kontroller sannolikt skulle minska risken för felaktiga utbetalningar. En sådan lösning skulle dock innebära en betydande ökad administration för arbetsgivare. Enligt regeringens mening är det inte önskvärt att öka arbetsgivarnas administrativa börda, särskilt inte för små arbetsgivare med få anställda.

Finns det risk för ökad selektering vid anställning?

Flera remissinstanser, bl.a. Arbetsgivarverket och LO, lyfter fram riskerna med att arbetsgivare blir mer tveksamma till att anställa personer med förväntad hög sjukfrånvaro, om ersättningen för höga sjuklönekostnader tas bort. MFD bedömer att förslaget riskerar att få konsekvenser för arbetsgivares benägenhet att anställa personer där de uppfattar att det finns en högre risk för sjukfrånvaro, vilket kan komma att innebära att personer med funktionsnedsättning får ännu svårare att etablera sig på arbetsmarknaden än idag. *Funktionsrätt Sverige* anser att förslaget riskerar att ytterligare försämra möjligheterna på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning eller kronisk sjukdom.

Personer med funktionsnedsättning eller sjukdomshistorik har i många fall en svagare ställning på arbetsmarknaden än övriga befolkningen vilket framförs bl.a. av MFD. Regeringen vill här påminna om att en arbetsgivare till en arbetstagarare med beslut om särskilt högriskskydd kan ansöka om ersättning för kostnader för utbetald sjuklön. Denna möjlighet kvarstår och påverkas inte av att ersättningen för höga sjuklönekostnader upphör. Det särskilda högriskskyddet kan beviljas personer som på grund av kronisk sjukdom riskerar att få ett större antal sjukperioder eller en eller flera längre sjukperioder under en 12-månadersperiod. Nystartsjobb är ett ekonomiskt stöd inom arbetsmarknadspolitiken till arbetsgivare och betalas under vissa förutsättningar ut till arbetsgivare som anställer en person som varit frånvarande från arbetsmarknaden en längre tid bl.a. på grund av sjukdom. Ersättning betalas ut mellan ett och fyra år beroende på den anställdes ålder.

Det finns flera andra arbetsmarknadspolitiska stöd till arbetsgivare som anställer personer med funktionshinder, exempelvis lönebidrag. Lönebidrag är ett ekonomiskt bidrag till arbetsgivarens lönekostnader när arbetsgivare anställer någon med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Det första beslutet om lönebidrag kan innefatta en bidragsperiod på högst ett år. Om den anställda har fortsatt behov av anpassning kan beslut tas om ytterligare period med bidrag.

Företagens vilja att expandera

Flera remissinstanser, bl.a. Företagarna och *Småföretagarnas riksförbund*, anser att förslaget kommer att ha en hämmande effekt på de mindre företagens vilja att expandera. Regeringen bedömer att det mest problematiska för små företag när det gäller sjukfrånvaro inte torde vara den direkta kostnaden för sjuklönen utan snarare produktionsbortfallet när exempelvis en nyckelperson inte kommer till jobbet. Ett statligt ersättningssystem kan aldrig försäkra arbetsgivarna mot det produktionsbortfall som uppstår vid sjukfrånvaro. Regeringen vill också lyfta fram att ersättningen i sig möjligen kan utgöra ett hämmande inslag för ett mindre företag att vilja expandera. Ersättningen kan nämligen generera tröskeeffekter när ett företag som ökar sina lönekostnader hamnar i en annan löneklass, vilket då innebär att ersättningen för sjuklönekostnader inte är fullt lika generös.

Det ekonomiska läget tynger de offentliga finanserna. För regeringen är det prioriterat att bekämpa inflationen och hantera inflationens effekter genom att stötta hushållen och välfärden. Försvaret och rättsväsendet behöver dessutom betydande tillskott för att göra Sverige tryggare. I detta läge är det viktigt att offentliga medel används på ett effektivt sätt och att rätt ersättning betalas till rätt mottagare.

Det kan konstateras att redan vid införandet av ersättningen identifierades ett antal risker (prop. 2014/15:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor avsnitt 7.4). Under årens lopp har antalet företag som nyttjar möjligheten till ersättning kommit att bli nästan dubbelt så stort jämfört med den initiala beräkningen. Samtidigt har även de utbetalda beloppen blivit betydligt högre. I förarbetena beräknades utgifterna för ersättning för höga sjuklönekostnader till 0,3 miljarder kronor per år. För 2023 är prognosen att utgifterna kommer att uppgå till 1,5 miljarder kronor. Det höga nyttjandet innebär att de negativa konsekvenser som finns med ersättningen får en annan dignitet än vad som antogs vara fallet när ersättningen infördes. Detta gäller inte minst risken för felaktiga utbetalningar.

Det kan också ifrågasättas huruvida förmånen fyller sitt syfte att skydda små företag från oförutsedda kostnader. Den administrativa ordningen innebär nämligen att ersättningen i de allra flesta fall betalas ut först året efter det år då sjuklönekostnaden uppstår. Det betyder att arbetsgivare ändå behöver ha beredskap för de oförutsedda kostnader som en anställds sjukfrånvaro innebär innevarande år. Visserligen finns det en möjlighet att ansöka om ersättning i förskott. Ansökningsförfarandet innebär dock extra administration för arbetsgivare och nyttjas endast i mycket begränsad utsträckning.

Regeringen bedömer sammanfattningsvis att ersättningen till arbetsgivare för höga sjuklönekostnader bör tas bort. TCO föreslår att Försäkringskassan ges i uppdrag att vidta informationsinsatser i samband med utfasningen av ersättningen. Regeringen förutsätter att Försäkringskassan vidtar de åtgärder som myndigheten finner lämpliga enligt den skyldighet att ge information om förmåner och ersättningar som följer av 2 § förordningen (2009:1174) med instruktion för Försäkringskassan. LRF framför att socialavgifterna behöver sänkas om regeringen väljer att gå vidare med förslaget. Regeringen vill i sammanhanget framhålla det rådande ekonomiska läget och att de medel som frigörs genom att ersättningen avskaffas behövs för finansiering av åtgärder som syftar till att stötta hushållen och välfärden och att göra Sverige tryggare.

Lagförslag

Förslaget innebär att 2 a och 17–17 e §§ lagen om sjuklön upphör att gälla och att 26 och 28 §§ lagen om sjuklön ändras.

Regeringens förslag: Lagen om kreditering på skattekonto av ersättning för sjuklönekostnader ska upphävas. Bestämmelserna om Skatteverkets behandling av uppgifter om sjuklönekostnad i lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet ska tas bort.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har yttrat sig särskilt om följdändringar i andra lagar.

Skälen för regeringens förslag: Den nuvarande administrationen av ersättning för höga sjuklönekostnader innebär att arbetsgivare i samband med den månadsvisa arbetsgivardeklarationen lämnar uppgift till Skatteverket om sin bruttokostnad för sjuklön enligt sjuklönelagen. Baserat på denna uppgift fattar Försäkringskassan en gång om året beslut om ersättning för höga sjuklönekostnader. Uppgifter om beslutet lämnar Försäkringskassan till Skatteverket på medium för automatiserad behandling. Ersättningen tillgodogörs genom att Skatteverket krediterar arbetsgivarens skattekonto.

I och med införandet av det nuvarande systemet för ersättning för höga sjuklönekostnader så kom den administrativa ordningen hos Skatteverket att regleras i en ny lag, lagen (2014:1475) om kreditering på skattekonto av ersättning för sjuklönekostnader. Därtill infördes nya bestämmelser i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet, bl.a. om att uppgifter om sjuklönekostnad får behandlas i beskattningsdatabasen. Förslaget att avskaffa ersättningen för höga sjuklönekostnader innebär att dessa regleringar inte längre kommer att behövas. Lagen om kreditering på skattekonto av ersättning för sjuklönekostnader bör därför upphävas. Även bestämmelserna om behandling av uppgifter om sjuklönekostnad i lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet bör tas bort.

Lagförslag

Förslagen innebär att lagen om kreditering på skattekonto av ersättning för sjuklönekostnader upphör att gälla och att 1 kap. 1 och 4 §§ och 2 kap. 2 och 3 §§ lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet ändras.

5.3 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Bestämmelserna om ersättning för höga sjuklönekostnader i lagen om sjuklön ska upphöra att gälla vid utgången av juni 2024. Följdändringarna i lagen ska träda i kraft den 1 juli 2024.

Äldre bestämmelser ska fortfarande gälla för kostnader för sjuklön som har redovisats i arbetsgivardeklarationer t.o.m. redovisningsperioden juni 2024.

I fråga om ersättning för kostnader för sjuklön som har redovisats för perioden januari–juni 2024 ska en arbetsgivare få ersättning med högst

125 000 kronor för överskjutande del av sjuklönekostnaden enligt följande:

Ersättning för sjuklönekostnaden ska lämnas till den del kostnaden överstiger

- 0,5 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad uppgår till högst 1 500 000 kronor för sexmånadersperioden,
- 0,9 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 1 500 000 men inte 3 miljoner kronor för sexmånadersperioden,
- 1,2 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 3 men inte 6 miljoner kronor för sexmånadersperioden,
- 1,3 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 6 men inte 10 miljoner kronor för sexmånadersperioden, och
- 1,5 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 10 miljoner kronor för sexmånadersperioden.

När ersättning för höga sjuklönekostnader som avser perioden januari–juni 2024 ska minskas med utbetald ersättning för sjuklön för arbetstagare som omfattas av särskilt högriskskydd, ska den förra ersättningen minskas med den senare ersättningen om den har betalats ut under perioden januari–juni 2024.

Lagen om kreditering på skattekonto av ersättning för sjuklönekostnader ska upphöra att gälla vid utgången av juni 2024. Den upphävda lagen ska fortfarande gälla för kreditering på skattekonto av ersättning för sjuklönekostnader som avser tid före den 1 juli 2024.

Ändringarna i lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet ska träda i kraft den 1 juli 2024. Äldre bestämmelser ska fortfarande gälla för uppgifter om sjuklönekostnad som avser tid före ikraftträdandet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har yttrat sig särskilt om förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Bestämmelserna om ersättning för höga sjuklönekostnader bör upphöra att gälla vid utgången av juni 2024. Äldre bestämmelser bör dock fortfarande gälla för sådan ersättning som avser redovisningsperioder t.o.m. juni 2024.

Upphörandet vid ett halvårsskifte innebär att arbetsgivare kan få ersättning för sjuklönekostnader som uppstår under perioden januari–juni 2024. Ersättningsbeloppen måste dock anpassas med hänsyn till att ersättningen för 2024 endast avser som mest sex månader. För sjuklönekostnader som har redovisats i arbetsgivardeklarationer för redovisningsperioderna januari–juni 2024 bör ersättning lämnas till arbetsgivaren med högst 125 000 kronor för överskjutande del av sjuklönekostnaden enligt följande:

- 0,5 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad uppgår till högst 1 500 000 kronor för sexmånadersperioden,

- 0,9 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 1 500 000 men inte 3 miljoner kronor för sexmånadersperioden,
- 1,2 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 3 men inte 6 miljoner kronor för sexmånadersperioden,
- 1,3 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 6 men inte 10 miljoner kronor för sexmånadersperioden, och
- 1,5 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 10 miljoner kronor för sexmånadersperioden.

Vidare bör bestämmelsen om samordning med ersättning för sjuklön för arbetstagare som omfattas av särskilt högriskskydd anpassas. Eftersom den sista ersättningsperioden för höga sjuklönekostnader inte avser ett helt kalenderår, utan endast det första halvåret 2024, behöver minskningsregeln anpassas i en övergångsbestämmelse. Ersättning för höga sjuklönekostnader som avser perioden januari–juni 2024 ska enbart minskas med ersättning för sjuklön för arbetstagare som omfattas av särskilt högriskskydd som har betalats ut under perioden januari–juni 2024.

Eftersom möjligheten att få ersättning för höga sjuklönekostnader föreslås upphöra för tid fr.o.m. den 1 juli 2024 så bör lagen (2014:1475) om kreditering på skattekonto av ersättning för sjuklönekostnader upphävas fr.o.m. den 1 juli 2024 men alltså tillämpas på kreditering av ersättning för sådana sjuklönekostnader som avser tid före juli 2024. Av samma skäl bör även de föreslagna ändringarna i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet träda i kraft samma dag, dvs. den 1 juli 2024. Äldre bestämmelser i lagen bör dock alltså gälla för uppgifter om sjuklönekostnad som avser tid före juli 2024.

6 Konsekvenser

6.1 Konsekvenser för företag

6.1.1 Kostnader för sjuklön

Förslagen i denna proposition medför att arbetsgivare inte längre kommer att få ersättning från staten för de sjuklönekostnader de haft. Hur höga sjuklönekostnader arbetsgivare rapporterat redogörs för nedan. Uppgifter om sjuklönekostnader och ersättning för höga sjuklönekostnader har inhämtats från Försäkringskassan. Dessa baseras i sin tur på de uppgifter arbetsgivarna har inrapporterat i samband med arbetsgivardeklarationerna. För helåret 2022 uppgick de inrapporterade sjuklönekostnaderna (inklusive arbetsgivaravgifter) till 39 miljarder kronor. I tabell 6.1 har en indelning gjorts efter total lönekostnad. Klassindelningen efter lönekostnad följer den som gäller för nuvarande ersättning för höga sjuklönekostnader. Materialet omfattar totalt 420 000 arbetsgivare, varav 135 000 har angett att de haft sjuklönekostnader under året. Antalsmässigt

dominerar de minsta arbetsgivarna (lönesumma upp till 3 miljoner kronor), samtidigt som den beloppsmässigt största delen av sjuklönekostnaderna återfinns hos de större arbetsgivarna med en lönekostnad om 20 miljoner kronor och högre.

Tabell 1.1 Antal arbetsgivare som inrapporterat sjuklönekostnader, sjuklönesumma och lönesumma

Löneklass, mnkr	Antal arbetsgivare totalt	Antal med sjuklön	Sjuklönesumma, mnkr	Lönesumma, mnkr
0-3	347 133	68 589	1 300	241 952
>3-6	31 366	26 348	1 333	132 196
>6-12	19 021	17 654	1 856	160 063
>12-20	8 756	8 377	1 681	134 906
>20	14 076	13 811	32 835	2 085 652
Samtliga	420 352	134 779	39 005	2 754 768

Källa: Försäkringskassan.

Det kan konstateras att de inrapporterade sjuklönekostnaderna i relation till de totala lönekostnaderna uppgick till 1,4 procent. Ju högre löneklass, desto större andel utgör sjuklönerna av den sammanlagda lönesumman. För de minsta arbetsgivarna (lönesumma upp till 3 miljoner kronor) utgjorde exempelvis sjuklönekostnaderna 0,5 procent av lönekostnaderna samtidigt som motsvarande andel var 1,6 procent för arbetsgivare med en lönesumma högre än 20 miljoner kronor. För enskilda arbetsgivare kan givetvis sjuklönekostnaderna utgöra en klart större andel av de totala lönekostnaderna. Det finns således en stor variation såväl inom som mellan respektive löneklass i hur betungande sjuklönekostnaderna är. Bland de minsta arbetsgivarna är det exempelvis relativt ovanligt att sjuklönekostnader uppstår och inrapporteras. Endast var femte arbetsgivare bland dessa har rapporterat att de haft sjuklönekostnader. Bland de minsta arbetsgivarna uppgick sjuklönekostnaderna under 2022 i genomsnitt till 19 000 kronor.

6.1.2 Sjuklönekostnader på branschnivå

Nedan redogörs för olika branschers totala sjuklönekostnader. Indelningen har gjorts enligt standard för svensk näringsgrensindelning som gäller fr.o.m. 2008 (SNI 2007). Inom vård och omsorg återfinns de högsta sjuklönekostnaderna. Under 2022 uppgick de inrapporterade sjuklönekostnaderna i denna bransch till 12 miljarder kronor, vilket motsvarade 2,2 procent av branschens lönekostnader. Som redovisats tidigare kan ersättningen för sjuklönekostnader uppgå som högst till 250 000 kronor per arbetsgivare och år. Det innebär att för branscher som kännetecknas av relativt stora arbetsgivare, såsom vård och omsorg, utgör inte ersättning för höga sjuklönekostnader en betydelsefull kompensation. En hög total sjuklönekostnad för en bransch betyder inte att kompensationen automatiskt behöver bli hög, eftersom ersättningen är beroende flera parametrar, såsom den totala lönekostnaden för den

enskilde arbetsgivaren samt sjuklönekostnaden i relation till denna lönekostnad. Andra branscher som uppvisar relativt höga sjuklönekostnader i relation till de totala lönekostnaderna är utbildning samt uthyrning, fastighetsservice m.m. Prop. 2023/24:83

Tabell 1.2 Sjuklönekostnader 2022 efter bransch

Bransch	Sjuklönekostnad mnr	Sjuklönekostnad/lönekostnad procent
Q - Vård och omsorg; sociala tjänster	12 376	2,2
C – Tillverkning	4 826	1,5
G - Handel; reparation av motorfordon och motorcyklar	4 028	1,3
M - Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	1 564	0,6
F – Byggverksamhet	2 894	1,4
P – Utbildning	3 513	1,8
J - Informations- och kommunikationsverksamhet	1 167	0,6
N - Uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster	2 369	1,8
O - Offentlig förvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring	1 363	1,1
H - Transport och magasinering	1 788	1,5
K - Finans- och försäkringsverksamhet	556	0,6
I - Hotell- och restaurangverksamhet	626	1,0
L - Fastighetsverksamhet	417	0,9
S - Annan serviceverksamhet	553	1,2
D - Försörjning av el, gas, värme och kyla	12 376	2,2
R - Kultur, nöje och fritid	4 826	1,5
A - Jordbruk, skogsbruk och fiske	4 028	1,3
B - Utvinning av mineral	158	2,0
Ö – Övriga	13	0,5
E - Vattenförsörjning; avloppsrening, avfallshantering och sanering	16	1,1
Samtliga	39 005	1,4

Källa: Försäkringskassan.

6.1.3 Ersättning för sjuklönekostnader april–december 2022

Till följd av pandemin gällde under 2022 särskilda regler månaderna januari–mars inom förmånen ersättning för höga sjuklönekostnader (se avsnitt 4.2.2 Särskilda bestämmelser under pandemin). För resterande niomånadersperiod, april–december 2022, gällde däremot de gängse gränserna för när stödet skulle lämnas. Eftersom denna niomånadersperiod är den senaste period för vilken det finns data och som bäst representerar hur stödet fungerar med nuvarande bestämmelser redovisas utfallet nedan.

Tabell 1.3 Ersättning för höga sjuklönekostnader för april–december 2022 uppdelat på löneklass

Löneklass, mnkr	Antal arbetsgivare	Ersättning, mnkr	Genomsnittlig ersättning per arbetsgivare, kr
0–3	42 535	566	13 300
>3–6	8 410	252	29 900
>6–12	4 560	232	51 000
>12–20	1 846	150	81 300
>20	2 581	377	146 100
Samtliga	59 932	1 577	26 300

Källa: Försäkringskassan.

Anm. Löneklasserna är redovisade på årsbasis.

Nära 60 000 arbetsgivare mottog ersättning för höga sjuklönekostnader under den aktuella perioden. Det kan konstateras att ersättningen, sett till antal mottagare, är koncentrerad till de allra minsta arbetsgivarna. De flesta av mottagarna (71 procent) var arbetsgivare i den lägsta löneklassen. Den genomsnittliga ersättningen uppgick till 26 300 kronor sett till samtliga mottagare, där de minsta arbetsgivarnas ersättning i snitt uppgick till 13 300 kronor. Bland de största arbetsgivarna, med en lönesumma om minst 20 miljoner kronor, uppgick den genomsnittliga ersättningen till 146 100 kronor.

Antalet arbetsgivare som mottagit ersättning har ökat sedan förmånen infördes. År 2015 mottog ca 42 000 arbetsgivare ersättning, 2019 var motsvarande antal ca 49 000. Det är logiskt att kännedomen om förmånen har ökat över tid. Det mer generösa regelverket under pandemin, åren 2020–2022, kan även ha bidragit till att vetskapen bland arbetsgivare om att förmånen finns har ökat i snabbare takt.

Tabell 1.4 Ersättning för höga sjuklönekostnader för april–december 2022 uppdelat på bransch

Prop. 2023/24:83

	Antal arbetsgivare som fått ersättning	Ersatt belopp mnkr
Byggverksamhet	12 353	305
Tillverkning	6 027	238
Handel; reparation av motorfordon och motorcyklar	10 760	238
Vård och omsorg; sociala tjänster	3 041	161
Uthyrning, fastighetservice, resetjänster och andra stödtjänster	3 456	125
Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	5 321	92
Annan serviceverksamhet	3 327	64
Transport och magasinering	2 070	56
Hotell- och restaurangverksamhet	3 455	55
Informations- och kommunikationsverksamhet	1 784	32
Fastighetsverksamhet	1 579	26
Kultur, nöje och fritid	1 699	23
Jordbruk, skogsbruk och fiske	1 666	20
Försörjning av el, gas, värme och kyla	222	8
Saknas/Okänd/Övriga	322	5
Finans- och försäkringsverksamhet	241	3
Offentlig förvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring	42	2
Utvinning av mineral	42	2
Vattenförsörjning; avloppsrening, avfallshantering och sanering	5	0
Summa	59 932	1577

Källa: Försäkringskassan.

Anm. sorterat på totalt belopp i ersättning.

I tabell 6.4 visas hur många arbetsgivare som har fått ersättning samt totalbeloppet uppdelat på bransch (SNI, Svensk näringsgrensindelning). Byggverksamhet, tillverkning och handel är de tre näringsgrenar som fått mest i ersättning. Det rör sig generellt sett om näringsgrenar med mindre arbetsgivare. Som framgår ovan utgör inte ersättningen en hög kompensering för branscher som kännetecknas av stora arbetsgivare eftersom regelverket för ersättning är utformat så att små arbetsgivare gynnas, dels på grund av tröskeln för när ersättning utgår, dels på grund av att ersättningen har ett tak.

6.1.4 Sammanfattande bedömning av konsekvenser för företag

Sammanfattningsvis bedöms ett avskaffande av ersättningen innebära att omkring 60 000 arbetsgivare förlorar ersättningen. Ersättning för höga

sjuklönekostnader utgör dock endast en marginell del av den samlade sjuklönekostnaden. Som redovisats i avsnitt 6.1.3 mottog de arbetsgivare som fick ersättning i genomsnitt 26 000 kronor för perioden april–december 2022. Gällande prognoser pekar på att statens kostnader för ersättningen kommer att uppgå till totalt drygt 2 miljarder kronor årligen framöver. Det innebär att ersättningen i så fall motsvarar ca 5 procent av arbetsgivarnas samlade sjuklönekostnader. De flesta företag som mister ersättningen vid ett avskaffande är mindre arbetsgivare med få anställda. Bedömningen är dock att förlusten av ersättning inte på något sätt bör vara avgörande för ett företags existens eftersom det i de allra flesta fall rör sig om relativt små belopp.

Det faktum att ersättningen är mer generös för små arbetsgivare med låga lönekostnader kan medföra tröskeffekter genom att ett företag som höjer sina lönekostnader kan hamna i en annan löneklass där tröskeln är högre för att få ersättning. Förslaget att avskaffa ersättningen innebär att just denna tröskeffekt försvinner och förutsättningarna för mindre arbetsgivare att expandera förbättras.

Ett avskaffande av ersättningen skulle vidare leda till att ett visst uppgiftslämnande för företagen kommer att upphöra, eftersom företagen inte längre behöver redovisa sina sjuklönekostnader i ett separat fält i arbetsgivardeklarationen.

Regelrådet, Svenskt Näringsliv m.fl. anger att de inte anser att det framgår hur förmånens avskaffande påverkar små och medelstora företag. Utifrån tillgängliga data har detta redovisats så långt det är möjligt i promemorian. Av tabell 6.3 framgår hur utfallet 2022 såg ut fördelat efter löneklass. Där framgår exempelvis att ca 42 500 arbetsgivare med en lönesumma understigande 3 miljoner kronor mottog ersättning och att de arbetsgivare som mottog ersättning i denna löneklass i genomsnitt erhöll 13 000 kronor i ersättning. Svenskt Näringsliv uppskattar att vart fjärde företag i den lägsta löneklassen tar emot en ersättning som är högre än 28 000 kronor per år, och att ersättningen är avgörande för dessa företag. Studeras fördelningen kan emellertid konstateras att det endast var vart tionde företag, ca 4 000, i nämnda löneklass som fick en ersättning som översteg 28 000 kronor. Det går inte att generellt besvara frågan huruvida en sådan inkomstförlust är avgörande för dessa företag. Det kan i sammanhanget dock lyftas fram att inkomstförlusten för dessa företag bör utgöra motsvarande 1–2 procent av deras totala lönekostnader, vilket indikerar att det inte torde röra sig om en avgörande inkomstförlust för den enskilde arbetsgivaren.

Regelrådet finner redovisningen i promemorian bristfällig utifrån antalet berörda företag. Regelrådet anger att det utifrån beskrivningen i promemorian inte går att se hur många arbetsgivare som berörs som är företag i den bemärkelsen att de bedriver en ekonomisk verksamhet med normala krav på lönsamhet m.m. Uppgifter om just det Regelrådet efterlyser är svåra att ta fram. En uppdelning av den totalt utbetalda ersättningen efter juridisk form kan dock ge viss vägledning. Det kan konstateras att en klar majoritet av ersättningen, totalt 86 procent, för perioden april–december 2022 betalades till ”övriga aktiebolag”. De därefter största mottagarna utifrån juridisk form var ”ideella föreningar” samt ”ekonomiska föreningar” vilka mottog ca 3 procent vardera av den totalt utbetalda ersättningen.

Vidare finner Regelrådet redovisningen av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag som bristfällig. Av promemorian framgår att de belopp som betalas ut i de flesta fall är relativt små. Bedömningen är därför att förslagen bör ha en i princip obefintlig påverkan på berörda företags konkurrensförhållanden.

6.2 Konsekvenser för myndigheter

6.2.1 Försäkringskassan

Försäkringskassans hantering av förmånen upphör. Den minskade arbetsbelastning detta innebär medför att Försäkringskassans kostnader bedöms minska med 7 miljoner kronor fr.o.m. 2026, vilket innebär att Försäkringskassans förvaltningsanslag bör minskas med samma belopp. *Försäkringskassan* anser att myndighetens förvaltningsanslag bör trappas ned successivt under en längre tidsperiod än den som anges i promemorian. Synpunkten framförs bl.a. med hänvisning till att uppgifter i en arbetsgivardeklaration kan ändras upp till sex år efter det kalenderår som uppgiften hänför sig till och att sådana ändringar kan generera ärenden hos Försäkringskassan att hantera. Försäkringskassan anser att förvaltningsanslaget ska minskas med 4 miljoner kronor 2026, ytterligare 2 miljoner kronor fr.o.m. 2029 samt med 1 miljon kronor fr.o.m. 2032. Hur stort inflödet av sådana ärenden kommer att bli och vilka resursbehov de kommer att ta i anspråk är enligt regeringens mening svårt att beräkna i dagsläget och bör, enligt regeringen, hanteras inom ramen för den ordinarie budgetprocessen.

Inspektionen för socialförsäkringen saknar en konsekvensanalys av hur ansökningsvolymerna för särskilt högriskskydd kommer att påverkas vid ett avskaffande av ersättning för höga sjuklönekostnader. Inspektionen anser att fler skulle kunna komma att ansöka om särskilt högriskskydd, vilket i sin tur skulle öka handläggningkostnaderna för Försäkringskassan för sådana ansökningar liksom för arbetsgivares begäran om ersättning. Regeringen kan konstatera att det saknas tillförlitliga uppgifter om i vilken omfattning arbetsgivare avstår från att begära ersättning för sjuklönekostnader för anställda med särskilt högriskskydd. I det fall Försäkringskassans handläggningkostnader i detta avseende skulle komma att öka mer än marginellt bör även detta hanteras inom ramen för den ordinarie budgetprocessen.

6.2.2 Skatteverket

Uppgifter om sjuklön behövs inte för Skatteverkets verksamhet med beskattning även om uppgift om utbetald lön gör det. För Skatteverket innebär förslaget att myndigheten inte längre behöver ta in uppgifter för Försäkringskassans räkning och sedan på Försäkringskassans uppdrag kreditera den aktuella ersättningen på arbetsgivarens skattekonto. Skatteverkets årliga kostnader i form av it-förvaltning m.m. beräknas minska med ca 0,6 miljoner kronor. *Skatteverket* beräknar att kostnaden

för att ta bort fältet från arbetsgivardeklarationen och förändra distributionen till Försäkringskassan uppgår till ca 0,7 miljoner kronor.

6.2.3 Övriga konsekvenser för den statliga sektorn

Ett avskaffande av ersättningen innebär att inte heller statliga myndigheter får ersättning för sina höga sjuklönekostnader. Utifrån uppgifter från Försäkringskassan kan dock konstateras att den sammantagna ersättningen som statliga myndigheter får är försumbar. För perioden april–december 2022 uppgick den totala ersättningen till sammanlagt 400 000 kronor sett till hela den statliga sektorn.

6.3 Konsekvenser för kommuner och regioner

Kommuner och regioner har betydande sjuklönekostnader. Enligt uppgifter från Skatteverket inrapporterade kommunsektorn 9,4 miljarder i sjuklönekostnader för 2022 och regionerna 3,1 miljarder kronor. Eftersom ersättningen för höga sjuklönekostnader lämnas med maximalt 250 000 kronor per år utgör därför ersättningen inte en avgörande inkomst för kommunerna eller regionerna. Sammanlagt uppgick ersättningen till kommuner och regioner till 25 miljoner kronor för perioden april–december 2022. Den kompensationsgrad som ersättningen medför är i denna bemärkelse ytterst marginell, varför ett avskaffande av ersättningen inte bedöms få några konsekvenser för kommuner och regioner. En viss lättnad av administrativ karaktär kommer att uppnås eftersom sjuklönekostnaderna inte längre ska anges i arbetsgivardeklarationen.

6.4 Offentligfinansiella konsekvenser

Utgifterna för ersättning för höga sjuklönekostnader beräknas uppgå till 2 460 miljoner kronor för 2025 och 2 640 miljoner kronor för 2026. Genom förslaget bedöms utgiften för 2025 halveras och i princip helt upphöra fr.o.m. 2026. Utgiften som uppstår 2025 avser den ersättning arbetsgivarna får för perioden januari t.o.m. juni 2024. Utgiften bedöms uppkomma först 2025 eftersom Försäkringskassans beräkning av ersättningen antas ske våren 2025, och beloppet därefter krediteras av Skatteverket.

Ett avskaffande kan antas innebära minskade vinster för företagen, vilket i sin tur innebär minskad bolagsskatt. Med ett antagande om att den årliga ersättningen skulle uppgå till 2,5 miljarder kronor, beräknas bolagsskatten minska med 0,52 miljarder kronor. I och med att Försäkringskassans förvaltningsanslag även minskas med 7 miljoner kronor fr.o.m. 2026 bedöms den sammanlagda offentligfinansiella effekten uppgå till ca 2 miljarder kronor per år. För 2025 bedöms effekten vara hälften av ovanstående, ca 1 miljard kronor.

Ersättning för höga sjuklönekostnader är en ersättning till arbetsgivare och inte till enskilda individer. På så vis har ett avskaffande av ersättningen ingen direkt påverkan på fördelningen av de ekonomiska resurserna mellan kvinnor och män. Visserligen finns betydande skillnader i sjukfrånvaro mellan kvinnor och män, men eftersom ersättningen beror av flera parametrar som lönesumma m.m. för den enskilde arbetsgivaren bedöms förslaget inte på ett uttalat sätt gynna vare sig kvinnor eller män.

6.6 Felaktiga utbetalningar

Det finns flera skattningar av andelen felaktigheter i utbetalningar. I promemorian redovisas två av dem. Delegationen för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen (KUT-delegationen) har beräknat att 8,6 procent av utgifterna för förmånen 2016 var felaktiga. Försäkringskassan har skattat andelen fel som orsakats av arbetsgivare till 3,2 procent av den under 2021 utbetalda ersättningen. *Brottsförebyggande rådet (Brå)* anser att andelen felaktiga utbetalningar inte är anmärkningsvärt hög i förhållande till andra ersättningar och att det därmed inte kan sägas att ersättningen är extra utsatt. Även *Svenskt Näringsliv* och *Företagarna* anser att andelen felaktiga utbetalningar är liten.

Regeringen vill framhålla att det är svårt att bedöma omfattningen av felaktiga utbetalningar och att uppgifterna om risken för felaktigheter i utbetalningarna har varierat betydligt mellan olika undersökningar. De olika undersökningarna har också skilt sig åt när det gäller såväl metodologiskt upplägg som vad man har mätt. Som jämförelse kan nämnas att i Försäkringskassans analys Kvalitetsanalys för Ersättning för höga sjuklönekostnader avseende 2019 (Försäkringskassan 2020) uppskattades att mer än hälften av ärendena i förmånen kunde innehålla fel som innebar ett felaktigt utbetalt belopp. Det beräknade felaktiga beloppet i förhållande till totalt utbetalt belopp uppgick enligt analysen till ca 27 procent.

Regeringen kan konstatera att det nuvarande förenklade ansökningsförfarandet infördes i syfte att underlätta administrationen för arbetsgivare (prop. 2014/15:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor avsnitt 7.4.4). Utformningen av systemet innebär dock att risken för felaktiga utbetalningar blir hög, vilket både Riksrevisionen och Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) har beskrivit (RiR 2023:16 och ISF rapport 2023:9). *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU)* delar slutsatsen att nuvarande ersättningsystem för höga sjuklönekostnader innebär en risk för felaktiga utbetalningar.

Förslaget innebär att felaktiga utbetalningar inom ersättningen för höga sjuklönekostnader upphör. Med utgångspunkt i Försäkringskassans bedömningar av utbetalningarna 2021 uppskattas det årliga beloppet för felaktiga utbetalningar av ersättning för höga sjuklönekostnader till ca 100 miljoner kronor.

6.7 Övriga konsekvenser

Förslagen i denna proposition bedöms inte ha några konsekvenser för Sveriges internationella åtaganden, de integrationspolitiska målen, barnens situation eller miljön.

Svenskt Näringsliv saknar i promemorian en redogörelse för eventuella konsekvenser av att kunskap om den vanligaste sjukfrånvaron, dvs. frånvaro som inte blir längre än de två sjuklöneveckorna, kommer att minska till följd av den föreslagna reformen. Inte heller kommer arbetsgivarnas kostnader för sjuklön längre att vara känd, då sjuklönekostnaderna inte ska uppges i arbetsgivardeklarationen. Enligt regeringens bedömning säger uppgifterna om arbetsgivarnas sjuklönekostnader mycket litet om själva sjukfrånvarons volym under sjuklöneperioden. Regeringen vill framhålla att Statistiska centralbyråns undersökning om konjunkturstatistik över sjuklöner, som bedöms vara en tillförlitlig källa, kommer att finnas även framöver.

7 Författningskommentar

7.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön

26 §

Paragrafen innehåller hänvisningar till vissa bestämmelser i socialförsäkringsbalken om utmätning, preskription, återbetalningskyldighet, ränta, uppgiftsskyldighet, utredningsåtgärder, undantag från sekretess, indragning och nedsättning av ersättning och om interimistiska beslut.

I paragrafen görs följdändringar med anledning av att bestämmelserna om ersättning för höga sjuklönekostnader tas bort.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.

28 §

Paragrafen innehåller hänvisningar till socialförsäkringsbalkens bestämmelser om omprövning och överklagande.

I paragrafen görs följdändringar med anledning av att bestämmelserna om ersättning för höga sjuklönekostnader tas bort. Det görs även språkliga ändringar som inte innebär någon ändring i sak.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Av *första punkten* följer att bestämmelserna om ersättning för höga sjuklönekostnader upphör att gälla vid utgången av juni 2024.

Den *andra punkten* innebär att de upphävda och ändrade bestämmelserna i sin äldre lydelse om ersättning för höga sjuklönekostnader fortfarande gäller för kostnader för sjuklön som redovisas i arbetsgivardeklarationer för redovisningsperioder t.o.m. juni 2024. Om uppgifter i en arbetsgivardeklaration som avser

redovisningsperioder t.o.m. juni 2024 ändras efter ikraftträdandet, kan det medföra att ett beslut om ersättning för höga sjuklönekostnader ändras. Ersättning som avser perioden januari–juni 2024 kommer att beslutas och betalas ut av Försäkringskassan under första kvartalet 2025. Därefter kan ärenden som avser tid före juli 2024 förekomma med tillämpning av de omprövnings-, ändrings- och överklagandebestämmelser i 113 kap. socialförsäkringsbalken som övergångsvis fortsätter att gälla för ärenden om ersättning för höga sjuklönekostnader.

I *tredje punkten* regleras vad som gäller i fråga om ersättning för kostnader för sjuklön som har redovisats i arbetsgivardeklarationer för redovisningsperioderna januari–juni 2024.

Av *tredje punkten andra och tredje styckena* framgår att en arbetsgivare vars kostnader för sjuklön, inklusive därpå belöpande avgifter och skatt, under den aktuella sexmånadersperioden överstiger en viss del av arbetsgivarens totala lönekostnader, inklusive därpå belöpande avgifter och skatt, med den begränsning som följer av den upphävda 17 a § (se nedan författningskommentaren till det fjärde stycket) ska få ersättning med högst 125 000 kronor för överskjutande del av sjuklönekostnaden, till den del kostnaden överstiger

- 0,5 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad uppgår till högst 1 500 000 kronor för sexmånadersperioden,

- 0,9 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 1 500 000 men inte 3 miljoner kronor för sexmånadersperioden,

- 1,2 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 3 men inte 6 miljoner kronor för sexmånadersperioden,

- 1,3 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 6 men inte 10 miljoner kronor för sexmånadersperioden, och

- 1,5 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 10 miljoner kronor för sexmånadersperioden.

Av *tredje punkten fjärde stycket* följer att när ersättning för höga sjuklönekostnader som avser perioden januari–juni 2024 ska minskas med utbetald ersättning för sjuklön avseende arbetstagare som omfattas av särskilt högriskskydd, så ska ersättningen för höga sjuklönekostnader minskas med ersättning avseende arbetstagare som omfattas av särskilt högriskskydd som har betalats ut under perioden januari–juni 2024.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

7.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

1 kap. 1 och 4 §§ och 2 kap. 2 och 3 §§

Paragraferna ändras på så sätt att hänvisningarna till lagen (1991:1047) om sjuklön och till uppgifter om sjuklönekostnad tas bort.

Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Enligt *första punkten* träder lagen i kraft den 1 juli 2024.

Andra punkten innebär att lagen i den äldre lydelsen fortfarande gäller för sådan behandling av personuppgifter som innefattar uppgifter om sjuklönekostnad som avser tid före juli 2024. Ersättning som avser perioden januari–juni 2024 kommer att beslutas och betalas ut av Försäkringskassan under första kvartalet 2025. Därefter kan ärenden som avser tid före juli 2024 förekomma med tillämpning av de omprövnings-, ändrings- och överklagandebestämmelser i 113 kap. socialförsäkringsbalken som övergångsvis fortsätter att gälla för ärenden om ersättning för höga sjuklönekostnader enligt lagen (1991:1047) om sjuklön.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

7.3 Förslaget till lag om upphävande av lagen (2014:1475) om kreditering på skattekonto av ersättning för sjuklönekostnader

I lagen föreskrivs att lagen om kreditering på skattekonto av ersättning för sjuklönekostnader ska upphöra att gälla.

Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Av *första punkten* följer att lagen om kreditering på skattekonto av ersättning för sjuklönekostnader upphör att gälla vid utgången av juni 2024.

Av *andra punkten* följer att den upphävda lagen fortfarande ska gälla för kreditering på skattekonto av ersättning för sådana sjuklönekostnader som avser tid före ikraftträdandet. Ersättning som avser perioden januari–juni 2024 kommer att beslutas och betalas ut av Försäkringskassan under första kvartalet 2025. Därefter kan ärenden som avser sjuklönekostnader för tid före juli 2024 förekomma med tillämpning av de omprövnings-, ändrings- och överklagandebestämmelser i 113 kap. socialförsäkringsbalken som övergångsvis fortsätter att gälla för ärenden om ersättning för höga sjuklönekostnader enligt lagen (1991:1047) om sjuklön.

Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

Sammanfattning av promemorian Utfasning av ersättning för höga sjuklönekostnader

Prop. 2023/24:83
Bilaga 1

I promemorian föreslås att bestämmelserna i lagen (1991:1047) om sjuklön om ersättning för höga sjuklönekostnader ska upphöra att gälla vid utgången av juni 2024. Äldre bestämmelser ska fortfarande gälla i fråga om kostnader för sjuklön som har redovisats i arbetsgivardeklarationer till och med redovisningsperioden juni 2024.

Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1991:1047) som sjuklön¹
dels att 2 a och 17–17 e §§ ska upphöra att gälla,
dels att rubrikerna närmast före 2 a och 17 §§ ska utgå,
dels att 26 och 28 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

26 §²

I fråga om Försäkringskassans handläggning av ärenden enligt 10, 11, 13, 14, 16, 17, 17 d och 20 §§ samt 24 § andra stycket och 27 § andra stycket tillämpas följande föreskrifter i socialförsäkringsbalken:

- 107 kap. 9 och 10 §§ om förbud mot utmätning och överlåtelse,
- 107 kap. 12 § om preskription,
- 108 kap. 2, 11 och 22 §§ om återbetalningsskyldighet,
- 108 kap. 15, 16, 19 och 21 §§ om ränta,
- 110 kap. 13 § och 31 § första stycket samt 115 kap. 4 § om skyldighet att lämna uppgifter,
- 110 kap. 14 § 1 och 2 om utredningsåtgärder,
- 110 kap. 39 och 42 §§ om undantag från sekretess,
- 110 kap. 52 § första stycket 2 och andra stycket samt 53 § om indragning eller nedsättning av ersättning,
- 112 kap. 2 och 3 §§ samt 108 kap. 10 § om interimistiska beslut.

28 §³

De föreskrifter om omprövning och ändring av Försäkringskassans beslut som finns i 113 kap. 3–9 §§ socialförsäkringsbalken ska tillämpas på motsvarande sätt i fråga om

¹ Senaste lydelse av
2 a § 2020:190
17 § 2014:1476
17 a § 2014:1476
17 b § 2014:1476
17 c § 2014:1476

17 d § 2014:1476
17 e § 2014:1476
rubriken närmast före 2 a § 2020:190
rubriken närmast före 17 § 2014:1476.

² Senaste lydelse 2014:1476.

³ Senaste lydelse 2014:1476.

– beslut enligt 10 eller 13 §, 14 § andra meningen, 16, 17, 17 d eller 20 § eller 24 § andra stycket, *samt*
– beslut att inte *avge* yttrande enligt 27 § andra stycket.

Vidare ska föreskrifterna i 113 kap. 10–17, 19, 20 och 21 §§ socialförsäkringsbalken om överklagande av Försäkringskassans eller domstols beslut tillämpas på motsvarande sätt i fråga om beslut enligt 10 § första stycket 2, 13 §, 14 § andra meningen, 16, 17, 17 d eller 20 § eller 24 § andra stycket.

I övrigt får Försäkringskassans beslut enligt denna lag inte överklagas.

– beslut enligt 10 eller 13 §, 14 § andra meningen, 16 eller 20 § eller 24 § andra stycket, och
– beslut att inte lämna yttrande enligt 27 § andra stycket.

Vidare ska föreskrifterna i 113 kap. 10–17, 19, 20 och 21 §§ socialförsäkringsbalken om överklagande av Försäkringskassans eller *en* domstols beslut tillämpas på motsvarande sätt i fråga om beslut enligt 10 § första stycket 2, 13 §, 14 § andra meningen, 16 eller 20 § eller 24 § andra stycket.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för kostnader för sjuklön som har redovisats i arbetsgivardeklarationer till och med redovisningsperioden juni 2024.

3. I fråga om ersättning för kostnader för sjuklön som har redovisats i arbetsgivardeklarationer för redovisningsperioderna januari–juni 2024 gäller andra–fjärde styckena.

I stället för vad som anges i den upphävda 17 § ska en arbetsgivare vars kostnader för sjuklön, inklusive därpå belöpande avgifter och skatt, under den aktuella sexmånadersperioden överstiger en viss del av arbetsgivarens totala lönekostnader, inklusive därpå belöpande avgifter och skatt, med den begränsning som följer av den upphävda 17 a §, få ersättning med högst 125 000 kronor för överskjutande del av sjuklönekostnaden enligt tredje stycket.

Ersättning för sjuklönekostnaden lämnas till den del kostnaden överstiger

– 0,5 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad uppgår till högst 1 500 000 kronor för sexmånadersperioden,

– 0,9 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 1 500 000 men inte 3 miljoner kronor för sexmånadersperioden,

– 1,2 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 3 men inte 6 miljoner kronor för sexmånadersperioden,

– 1,3 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 6 men inte 10 miljoner kronor för sexmånadersperioden, och

– 1,5 procent av den totala lönekostnaden om arbetsgivarens lönekostnad överstiger 10 miljoner kronor för sexmånadersperioden.

I stället för vad som anges i 17 a § ska, i fråga om ersättning som avser perioden januari–juni 2024, ersättningen minskas med det belopp Försäkringskassan har betalat ut till en arbetsgivare enligt 16 §, om utbetalningen har gjorts under perioden januari–juni 2024.

Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 1 och 4 §§ och 2 kap. 2 och 3 §§ lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §²

Denna lag tillämpas vid behandling av personuppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet och i verkets handläggning enligt lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter, lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete, *lagen (1991:1047) om sjuklön* och lagen (2020:548) om omställningsstöd samt vid handläggning av sådant stöd som avses i lagen (2023:230) om förfarande för elstöd till företag, om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om uppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

Denna lag tillämpas vid behandling av personuppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet och i verkets handläggning enligt lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter, lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete och lagen (2020:548) om omställningsstöd samt vid handläggning av sådant stöd som avses i lagen (2023:230) om förfarande för elstöd till företag, om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om uppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

Bestämmelserna i 4–6 och 8 §§ samt 2 kap. gäller även vid behandling av uppgifter om juridiska personer och avlidna.

4 §³

Uppgifter får behandlas för att tillhandahålla information som behövs hos Skatteverket för

1. fastställande av underlag för samt bestämmande, redovisning, betalning och återbetalning av skatter och avgifter,
2. bestämmande av pensionsgrundande inkomst,
3. fastighetstaxering,
4. revision och annan analys- eller kontrollverksamhet,
5. tillsyn samt lämplighets- och tillståndsprövning och annan liknande prövning,

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2003:670.

² Senaste lydelse 2023:231.

³ Senaste lydelse 2023:231.

6. handläggning
a) enligt lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter,

b) av andra frågor om ansvar för någon annans skatter och avgifter,

c) enligt lagen (2015:912) om automatiskt utbyte av upplysningar om finansiella konton och 22 b kap. skatteförfarandelagen (2011:1244),

d) enligt lagen (2017:182) om automatiskt utbyte av land-för-land-rapporter på skatteområdet och 33 a kap. skatteförfarandelagen,

e) enligt 33 b kap. skatteförfarandelagen,

f) enligt lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete och lagen (2020:548) om omställningsstöd samt handläggning av sådant stöd som avses i lagen (2023:230) om förfarande för elstöd till företag, och

g) enligt lagen (2022:1681) om plattformsoperatörers inhämtande av vissa uppgifter på skatteområdet, lagen (2022:1682) om automatiskt utbyte av upplysningar om inkomster genom digitala plattformar och 22 c kap. skatteförfarandelagen,

7. fullgörande av ett åliggande som följer av ett för Sverige bindande internationellt åtagande,

8. hantering av underrättelser från arbetsgivare om anställning av utlänningar som avses i lagen (2013:644) om rätt till lön och annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige,

8. hantering av underrättelser från arbetsgivare om anställning av utlänningar som avses i lagen (2013:644) om rätt till lön och annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige, *och*

9. hantering av uppgifter om sjuklönekostnad, och

10. tillsyn, kontroll, uppföljning och planering av verksamheten.

9. tillsyn, kontroll, uppföljning och planering av verksamheten.

2 kap.

2 §⁴

I databasen får uppgifter behandlas om personer som omfattas av verksamhet enligt 1 kap. 4 § 1–9. Uppgifter om andra personer får behandlas om det behövs för handläggningen av ett ärende.

I databasen får uppgifter behandlas om personer som omfattas av verksamhet enligt 1 kap. 4 § 1–8. Uppgifter om andra personer får behandlas om det behövs för handläggningen av ett ärende.

3 §⁵

För de ändamål som anges i 1 kap. 4 § får följande uppgifter behandlas i databasen:

1. en fysisk persons identitet, medborgarskap, bosättning och familjeförhållanden,

2. en juridisk persons identitet, säte, ägarförhållanden samt firmatecknare och andra företrädare,

⁴ Senaste lydelse 2015:901.

⁵ Senaste lydelse 2023:231.

3. registrering för skatter och avgifter,
 4. underlag för fastställande av skatter och avgifter,
 5. bestämmande av skatter och avgifter,
 6. underlag för fastighetstaxering,
 7. revision och annan kontroll av skatter och avgifter,
 8. uppgifter som behövs för handläggning enligt lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter,
 9. avgiftsskyldighet till ett registrerat trossamfund och medlemskap i fackförening,
 10. yrkanden och grunder i ett ärende,
 11. beslut, betalning, redovisning och övriga åtgärder i ett ärende,
 12. uppgifter som behövs vid hantering av underrättelser från arbetsgivare om anställning av utlänningar som avses i lagen (2013:644) om rätt till lön och annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige,
 13. uppgifter som behövs för handläggning enligt lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete eller lagen (2020:548) om omställningsstöd eller för handläggning av sådant stöd som avses i lagen (2023:230) om förfarande för elstöd till företag,
- och*

*14. uppgifter om
sjuklönekostnad.*

I databasen får även andra uppgifter behandlas som behövs för fullgörande av ett åliggande som följer av ett för Sverige bindande internationellt åtagande.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter som får behandlas i databasen enligt första stycket.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för uppgifter om sjuklönekostnad som avser tid före ikraftträdandet.

Förslag till lag om upphävande av lagen (2014:1475) om kreditering på skattekonto av ersättning för sjuklönekostnader

Prop. 2023/24:83
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att lagen (2014:1475) om kreditering på skattekonto av ersättning för sjuklönekostnader ska upphöra att gälla.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2024.
 2. Den upphävda lagen gäller sjuklönekostnader som avser tid före ikraftträdandet.

Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden över promemorian Utfasning av ersättning för sjuklönekostnader kommit in från Almega AB, Arbetsdomstolen, Arbetsgivarverket, Brottsförebyggande rådet, Fremia, Funktionsrätt Sverige, Företagarna, Försäkringskassan, Förvaltningsrätten i Uppsala, Inspektionen för socialförsäkringen (ISF), Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU), Integritetsskyddsmyndigheten, Kammarrätten i Göteborg, Konkurrensverket, Kronofogdemyndigheten, Landsorganisationen i Sverige (LO), Lantbrukarnas Riksförbund (LRF), Medlingsinstitutet, Myndigheten för delaktighet (MFD), Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys), Regelrådet, Riksdagens ombudsmän, Skatteverket, Statistiska Centralbyrån (SCB), Statskontoret, Svenskt Näringsliv, Sveriges akademikers centralorganisation (Saco), Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och Tjänstemännens centralorganisation (TCO).

Därutöver har yttranden kommit in från Schizofreniförbundet, Småföretagarnas riksförbud, Svensk Handel, Installatörsföretagen och Visita.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter. Arbetsmiljöverket, Företagarförbundet, Förhandlings- och samverkansrådet PTK, Näringslivets regelnämnd (NNR) och Tillväxtverket.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2024-02-13

Närvarande: F.d. justitieråden Ingemar Persson och Mari Andersson samt justitierådet Kristina Svahn Starrsjö

Ersättning för höga sjuklönekostnader upphör

Enligt en lagrådsremiss den 8 februari 2024 har regeringen (Socialdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön,
2. lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet,
3. lag om upphävande av lagen (2014:1475) om kreditering på skattekonto av ersättning för sjuklönekostnader.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Pål Ämting, biträdd av ämnesrådet Eeva Seppälä.

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Socialdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 7 mars 2024

Närvarande: Svantesson, ordförande, och Ankarberg Johansson, Edholm, J Pehrson, Waltersson Grönvall, Jonson, Strömmer, Forssmed, Tenje, Slottner, M Persson, Wykman, Malmer Stenergard, Liljestrand, Brandberg, Bohlin, Carlson, Pourmokhtari

Föredragande: statsrådet Tenje

Regeringen beslutar proposition Ersättning för höga sjuklönekostnader upphör